

Վերջին օրերս Գաղղիոյ Աղլա
յին Ժողովոյն մէջ ընդունուած
հիմալ Գերմանիոյ կողմանէ վեր-
նական վաւերացման սպասուե-
ղաչադրով շեան յօդուածներ
են, Վ — Աղլաաւ Լօրէնի գործա-
րանացը մէջ ընտուած ապրանքներ
մինչև դեկտ. 31 Գաղղիոյ մէջ պի-
տի ընդունուող սահմանադրի-
տուրքին 400 Լն 25 վճարուելով 1872
յուլուտարի 1 էն մինչև նոյն տարի
յուլիսի 1ը նոյն տուրքին 400 Լ
50 Ը պիտի վճարեն և յուլիսի մե-
կէն ալ մինչև 1872 տարւոյն վերջ
Գաղղիական ապրանաչ Եւտ փոխ
գարնա խիւն պիտի տննան :

բողջ նաւատորմիդը 13 դրամ հարկ տուին ալ ի միասին՝ կրնայ Սե- ծովու մէջ համարմբել, Ռուսիա առ հարկի պարտի իր նաւերուն մէկ մեծ մասը, Պալմիրայի, Կաս- սիցիի և Խաղաղականի մէջ ունե- ցած վաճառականական և քաղա- քական շահերու հսկողութեան համար գործածել:

Ա.ԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆՈՒՄ

Աղբային Բնդհ. Ժողովին Իմ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառա- ջիկայ ուրբաթ օր 17 սեպտեմբեր ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին Ղալա- թիոյ:

Ատեանը պիտի բացուի ժամը ճիշտ 6 ին և դոյուրի 10 ին:

Պարտ անձին կը համարին յիշե- ցրել յատկապէս երեսփոխան Է- ֆէնտիներուն թէ՛ առանց հիւան- դութեան և ճանապարհորդութեան պատճառի երեք նիստերէ շարու- նակ բացակայ եղողը հրաժարեալ պիտի համարուի Բնդհ. Ժողովոյ որոշման համեմատ:

Ուստի կը հրաւիրեմ զձեզ գալ աղբասիրարար կատարել Ձեր այս երեսփոխանական պարտաւորու- թիւնը:

Մնամ ազօթաբար:

ԱՆՏՐԻՍՏՐԵՒ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(Ստորագրութիւնն է)

11 սեպտ. 1871

Ի Պատրիարքարանի Հայոց.

Կ. Պոլիս.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ

1. Վաւերացումն նորընտիր երես- փոխանաց:

2. Տնտեսական կանոնադրու- թիւն:

3. Համարատուութիւն Աղբ. վար- ծութեան:

4. Հրաժարումն Աղբ. վարչ. ֆազ Ժողովոյ:

5. Կեդրոնացումն և ապակերտ- ձացումն:

6. Վերադնութիւն Մահմանդա- րութեան. — Գլուխ Ա.:

7. Բացակայ երեսփոխանաց դը- րաւոր դիտողութիւններն ընդու- նելի պիտի ըլլան, թէ ոչ:

Ատենադպիր Բնդհ. Ժողովոյ

Յ. Հ. ՄԷԼԵՆԻ-ԳԻՄԷՆ

Գ Ա Տ Ա Ս Տ Ա Ն

Աղբային թերթեր ընդհանրա- կան խնդրոց վրայ բաւական լըյո կուտան աղբին. բայց դատասա- տանական մասին խիստ մութ է հը- րապարակը. և ասոր հետ նաեւ եթէ ոչ կաշառակերութիւնը՝ դէթ կողմնակցութիւնը իր ամեն աղբե- րութեամբը կը տիրէ աղբային դա- տաստանական ատենաներուն վը- րոյ. և ինչ կրնանք՝ կա՛յ միթէ Աղբային Դատաստանական ատ- եան, կա՛յ միթէ դատարան դադա- րաբը, կա՛յ միթէ վերջապէս դա- տաստանական օրէնք:

Առանց քաղաքի չի վճի:

Այս է լուսաւորեալ աշխարհի ընդունած սկզբունքը:

Փարեալ Ռուսիոյ կայսրը դէմ ա- րքերական պարսկի Լեհացի մը՝ ամբոխն հոն կախաղան գոյնց. բայց կառավարութիւնը առանց դատարան լի վճիռը չը տուաւ:

Լինթոն թատրոնին մէջ զարնը- լեցաւ. բայց մարդասպանն առանց դատաստանի վճիռ չընդունեց:

Լրագիրը հրապարակաւ մինչև իսկ ապստամբութիւնը կը քարոզէր. բայց դատարանն որչա՛ր ալ հրապա- րական դատարանին ձեռն եղած ըլլայ՝ ապակա իր առանց դատաս- տանի վճիռ չեն ընդունիր:

Իսկ մեք այս մասին դեռ այն- քան ետ ենք՝ որ առանց դատաս- տանի վճիռ կուտանք:

Ինչպիսիք իսկ հաստատեալ է թէ՛

միշտ որ և է խնդրոյ վրայ ընդհա- նոր կերպով կը վիճարարին և ո-

րոշումն այնպէս կ'ուտայ. հոն մասնաւորութիւնը բան չունի, այլ

անոր ընդհանրական որոշումը կը անօրինակ ամեն անոր ենթարկը-

ւած բոլոր մասնաւոր խնդիրներն:

Բնդհ. Ժողովոյ օգոստ. 13 նիս- տին մէջ 7 երեսփոխանք վարչու-

թեան հարցում մը կուղղեն զրով մը. այս դիրք խիստ օրինաւոր է

և բնաւ հարցման չընկնէ չեղած չէ:

Կը հարցնեն թէ՛ իրա՞ւ է որ Պը- րուսայու առաջնորդը՝ դատաստա-

նի ներքեւ գտնուած միջոցին ա- ռանց վարչութեան հրամանին Պը-

րուսայու վիճակը դարձած ըլլայ. և եթէ իրաւ է՝ վարչութիւնն ի՞նչ

որոշած է ասոր նկատմամբ (ատե- նադրութիւն Բնդհ. Ժողովոյ երես

414):

Այս հարցումէն անմիջապէս ետ- քը Ղաղարտեան Էֆէնտի կ'ընա-

կան ժողովոյ գոյութեանը վրայ հարցում մը կ'ընէ. ասոր վրայ 11

երեսփոխանք կը խօսին, յետոյ ֆազ. Ժողովոյ ատենադպիր Կու-

սի ֆեան Էֆէնտի յանուն Բնդհ. Ժողովոյ խօսք կուղէ, և կը պա-

տաստանէ՝ բերանացի կերպով ե- ղած տխարակութեանց, իսկ 7 ե-

րեսփոխանաց կողմէն կանխաւ և զրով Պրուսայու խնդրոյ համար

եղած հարցման վրայ բառ մը ան- դամ չը խօսիր (ատենադրութիւն

երես 416): որմէ կրնայ հասկցուիլ թէ՛

այս լուծութիւնը դիտմամբ է և կանխաւ պատրաստուած որոշ-

ման մը հետեւութիւնն է:

Այս Երեսփոխան Էֆէնտիի երկ- րորդ անգամ խօսք ուղղեն (ատե-

ն երես 419): և այդ խօսքին սկիզբը՝ պատմութեան մեզի ներքեւ

ըզը հարցման պատասխանելու ծա- ճէ և կ'ընենք ու ուրիշ խնդրոյ

վրայ խօսելէն, ալ աւելի որոշ կեր- պով կը հաստատուի, զի պարզ

հարցման մը կրնար ամենապարզ կերպով պատասխանել, ինչպէս

խիստ շատ անգամ պատասխանած է իրեւ ատենադպիր ֆազաքական

Ժողովոյ. բայց այս անգամ չու- ղէր այդ պարզութեամբ պատաս-

խանել՝ այլ կանխաւ առանց դա- տաստանի դատապարտելու սկզբ-

բամբ արուած որոշման կայտաւ. ահապիսի իւր խօսքերն փնտնոյն

երեսին մէջ:

Եւ ի՞նչ է խնդիրը. հարցում մը ուղղել վարչութեան. մէկ քուէի

դէմ ժողովն իր մեծագոյն մասովը ընդունած է զայն, թող ուրեմն

հարցումն ուղղուի (ուղղուած է կանխաւ և զրով) և երբ խնդիրն

որոշում մը ընդունելու վիճակին հասնի՝ այն ատեն ժողովոյ օրինա-

կան թիւը միտուուի (ահա առանց դատաստանի դատապարտութեան

որոշումն հոս ակնհայտ է իր տեսնու- րէն հաստատուի թէ՛ չը պատաս-

խանելուն պատճառը որոշման օ- րինական թիւը լրացած չը տեսնե-

լին է): Ինչ և իցէ անցինք զայս, բայց դիտմամբ թէ՛ դեռ վեր-

գրեալ հարցման նկատմամբ բառ մ'անգամ պատասխան արուած

չէ:

Սրբ. Պէկեան Էֆէնտի կուղղէ հարցումը բերանացի.

վերը ինչպէ՞նք թէ՛ իրա՞ւ է որ Պրուսայու առաջնորդը գտնի նե-

քեւ եղած միջոցին Պրուսա դադած է առանց վարչութեան հրամանին:

Իսկ Պէկեան Էֆէնտի օր հարցում մ'եր իր ստորագրութեամբը ձեռն

կըլլայ վերը իր ընդունելու կըլտէ:

Ֆանիս օր Բարթոլոմէոս եպիս-

կոպոս գատի ներքեւ գտնուած

«միջոցին» վախած է (դեռ այս

վայրկեանին վարչութիւնը չէ յայ-

տարարած թէ՛ վախած է) մեղա-

պարտ է, որովհետեւ իւր այս ա-

պարտին վարմանը վրայ աղբային իշ-

խանութեան դէմ ապստամբու-

թեան գործը պարզած է (տե-

սէ՛ք հարցումն անոնք թէ՛ վճիռ):

Ներքինութեան Էֆէնտիներ այսօր

Բարթոլոմէոս եպիսկոպոսն վար-

չութեան դէմ ապստամբ է (վը-

հիւ), վարչութեան դէմ ըմբոստ

է (վճիռ), անհերքելի է այս (վը-

հիւ):

Սրբ. կը հարցնեմ վարչութեան

«թէ՛ յիշեալ ըմբոստ (վճիռ) ե-

պիսկոպոսին դէմ ի՞նչ անմիջա-

կան անօրինութիւն բրաւ»:

Ասոր վրայ կ'սկսի պատասխա- նել Երեսփոխան Էֆէնտի, որմէ

կը հետեցնէ Պէկեան Էֆ. թէ՛

«Բարթոլոմէոս եպիսկոպոսի ըմ-

բոստ ինքը քաղաքակի ներքեւ չը

գէշ ի՞նչ աւելցէ»:

Եթէ՛ Բնդհ. Ժողովը մեծագոյն

մաս ունի՝ պէտք է հրահանգ տալ

վարչութեան թէ՛ վարչութեան

«կողմանէ ի պաշտօնէ անմիջապէս

հրապարակուի թէ՛ նա ըմբոստ է»:

Հոս կը տեսնուի յայտնի թէ՛ Բնդհ. Ժողովը նախ իր ընդհանրական սահ-

մանը մասնաւորի կ'իջեցնէ Պէկեան

Էֆ. ի մասնաւորէն ընդհանուր հա-

նելու առարկութեամբ (Ատենադ-

ր. 423, սինակ Ա. տող 28):

Եւ երկրորդ մասնաւորաց դէմ

վճիռ կ'արձակէ առանց այդ մաս-

նաւորը խօսեցնելու՝ որ ինչպէս ը-

սինք՝ օրէնք է ամեն լուսաւոր

եալ աղբայր մէջ. բայց մեր մէջ՝ ոչ:

Եւ ի՞նչ կը նշանակէ առանց խօ-

սեցնելու դատապարտել, բայց

եթէ վախել որ չըլլայ թէ՛ դատա-

պարտութիւնը ներքեւայէս վըճ-

ուած անձ մը անգործ և արդար

փաստով մը ինքզինքն արդարացնէ

եթէ ոչ դատաւորին դէմ հասա-

րակաց ատենանից առջեւ. ահա ա-

րիկ ասոր ալ ապացոյցը:

Փառադեան Էֆէնտի մեր մէկ

խօսքին դէմ թէ՛ առանց դատա-

տանի պայտիսի անուանարկիչ բառեր

պէտք է ըսել՝ կը խօսի ու կրնէ:

Եթէ՛ այս վիճակը շարունակէ

եթէ այս անգործութիւններն այս

տեսակ միջոցութիւններով արդա-

րանաւ ալ անխնայութիւնը բարձր

ի գլուխ պիտի տիրէ աղբին մէջ, և

ամբաստանեալն ու յանցապար-

տը պիտի խուսեն իշխանութեան

ձեռքէն և միշտ պատրուակ մը

բարուր մը պիտի գտնէ զինքն ի

չըմեղը հանելու համար:

Այս խօսքը բաւական տպացոյց

մ'է թէ՛ ամբաստանեալին ինքը-

զինք չըմեղը հանելու փորձ փոր-

ձեղէն վախճանելու կողմէն առանց

դատարան առանց անոր արդարա-

յոցիչ փաստերն լսելու վճիռ տալ:

Այս յանցաւորին կամ ամբաս-

տանեալին բնական իրաւունքն է

ինքզինք չըմեղը հանելու ազատու-

թիւնը՝ վճիռը արդարութեամբ

ինչ որ օրէնքը կը արամադրէ.

ն՝ ի կողմէ թէ՛ յանցաւորին իրաւա-

յի կարծած փաստը իրաւացի է,

և ո՞վ կուրանայ իշխանութեան այդ

փաստերն իրաւացի կամ անիրաւ,

զօրաւոր կամ անզօր ըլլալու մա-

սին արդարութեամբ վճիռ արձա-

կելու իրաւունքը, և ինչո՞ւ ուրեմն

կը վախեն ամբաստանեալը խօ-

սեցնելու:

Ինչո՞ւ կ'առաջարկեն յայտնի

վճիռ արձակելու, միթէ իշխանու-

թեան մը կը վայել որ ամբաստան-

եալին անզօր երեցնէ ինքզինք և

անհատի մը դէմ՝ զայն չը խօսեցը-

նելով դատապարտելու անիրաւու-

թիւնը դործ է:

Սէլամիէի դատաստան ինչո՞ւ չը

խօսեցուցին. Պրուսայու առաջնոր-

դը ինչո՞ւ խօսեցնել չեն ուղեր:

Չէ՛ որ նոյն այս չը խօսեցնելու ար-

գելքը կ'ապացուցանէ թէ՛ զօրա-

ւոր փաստ մը կայ ամբաստանեալ-

ներուն լեզուին տակը:

Այս տեղ պէտք է յիշենք ֆազ-

Ժողովոյ Ատենադպիր Էֆ. ին սա

խօսքը՝ որ առանց դատարան վճիռ

արձակելու կողմն եղող երեսփո-

խանաց աղբու պատասխան մ'է:

Այս միջոցին, կրնէ Երեսփոխան

Էֆէնտի, Բարթոլոմէոս եպիսկո-

պոս առանց վարչութեան հրաման

խնդրելու մեկնեցաւ, և անկէ նա-

մակաւ մը իւր վարմանը «արդա-

րացնելու» աշխատելով, վարչու-

թեան «ներողամտութիւնը» խնդ-

րեց (ըսել է՝ արտաքոյ կարգի պա-

րագանքով արդար, բայց ձեռա-

կերպութեան մէջ պակասաւոր ըլ-

լայր դիտարելով՝ ներողամտութիւն

կը խնդրէ, բայց տակաւին անոր

ինքզինք արդարացնելու փաստը

չեն ուղեր լսել ամենքը երեսփո-

խանը և կը պնդեն թէ՛ ըմբոստ է-

<

